

Биология

PISAга багытталган тест

8 - класс

Тапшырма 1/1	Вакцинация
<p>Оң тараптагы текстти окуп чыккыла. Берилген маалыматтарга таянып жооп бергиле.</p> <p>1-суроо: Эдвард Дженнер чыныгы чечек оорусун кантип токтотту? Ал...иштеп чыкты.</p> <p>Көп чекиттин ордуна бир гана туура жоопту тандагыла:</p> <p>А) ооруга каршы вакцинаны Б) антителасы бар айыктыруучу сыворотканы В) плазмадан кан сывороткасын Г) дары препаратты</p>	<p>17-кылымдын ортосуна чейин дээрлик бардык адамдар чечек оорусу менен ооруган. Болжол менен бул оорудан ар бир 12 адам каза болгон. 18-кылымда англис фермерлери уйдун чечеги адамга жугуштуу экендигин, бирок ал аны өлүмгө алып келбей тургандыгын байкашкан. Фермада жаныбарлар менен иштеп, уйдун чечеги менен ооруган жумушчулар, чыныгы чечек менен эч качан оорушкан эмес. Дарыгер Эдвард Дженнердин байкагычтыгынын негизинде бул өлүмгө алып келүүчү оору биротоло токтогон.</p>

Тапшырма 1/2.

Оң тараптагы текстти окуп чыккыла. Берилген маалыматтарга таянып жооп бергиле.

2-суроо: Эмне себептен эмделген адамдар чечек оорусу менен оорускан эмес?

Бир гана туура жоопту тандагыла:

- А) эритроциттер оорунун козгогучтарын алар көбөйгөнгө чейин жеп салат
- Б) кызыл кан клеткалары аларды ошол замат нейтралдаштырат
- В) лимфоциттер бул оорунун козгогучтарына каршы антителаларды иштеп чыгат
- Г) микробдор адамдын дене температурасынын таасиринен улам өлүшөт

Вакцинация

Эдвард Дженнер уйдун желининдеги чечек ыйлаакчаларынан чыккан суюктуктан бир аз алып, аны адамдын терисиндеги тыгылган жерине сүрткөн. Ооруну жугузган адам чечектин жеңил формасы менен ооруган. Мындай жол менен эмделген адамдар эч качан чечек оорусу менен ооруган эмес.

Тапшырма 1/3

Оң тараптагы текстти окуп чыккыла. Берилген суроого туура жооп бергиле.

3-суроо: Кайсы ооруларда вакцинаны саят?

Бир гана туура жоопту тандагыла:

- А) жугуштуу ооруларда
- Б) дарысы жок ооруларга
- В) тукум кууган ооруларда
- Г) рак ооруларында

Вакцинация

Кийинчерээк вакцинация ыкмасы башка көптөгөн ооруларга каршы иштелип чыкты. Вакцинация миллиондогон элдерди полиомиелиттен, кызамыктан, көк жөтөлдөн, селейме ооруларынан сактап калды. Ошол эле убакта дүйнө жүзү боюнча миокард инфаркты, инсульт, гипертония, нерв системасынын оорулары, кант диабети ж.б. оорулардын саны өсүп жатат.

Тапшырма 1/4.

Оң тараптагы текстти окуп чыккыла. Берилген суроого туура жооп жазгыла.

4-суроо: Эмне себептен сасык тумоого каршы вакцинация биринчи кезекте карыган адамдар менен жаш балдарга жасалышы керек?

Бир себебин көрсөткүлө.

Өз жообуңарды жазгыла:

Вакцинация

Сасык тумоо-бул бардык улуттагы жана жаш курактагы балдарды, эркектерди, аялдарды жабыркатуучу оор вирустук жугуштуу оору. Сасык тумоонун эпидемиясы ар жылы муздак мезгилдерде күчөйт. Сасык тумоо менен КРВИ (курч респиратордук вирустук инфекция) акырындык менен ден-соолукту бузуп, адам өмүрүнүн орто жашоо узактыгын бир нече жылга кыскартат.

Тапшырма 1/5

Оң тараптагы текстти окуп чыккыла. Берилген суроого туура жооп бергиле.

5-суроо: Төмөндө аллергия жана сасык тумоо ооруларынын белгилери берилген. Алардын кай бирлери сасык тумоого да, аллергияга да тиешелүү болсо, айрымдары тек гана сасык тумоого гана тиешелүү. Оорунун белгилеринин ичинен тек гана сасык тумоого тиешелүүлөрүн тандагыла:

Бардык туура жоопторду белгилегиле:

- А) мурундан суунун агышы
- Б) мурундун бүтөлүшү
- В) чүчкүрүү
- Г) көздөн жаштын агышы
- Д) температура
- Е) булчуңдардын оорушу

Вакцинация

Айнура жолдо бара жатып дос кызына жолугуп калды. Ал мурдун тартып, кайра-кайра чүчкүрүп жаткан. Бул аллергиянын белгилерине окшош эле. Бирок, дос кызы Айнурага сасык тумоо болуп жаткандыгын жана ага да жугуп калышы мүмкүн экендигин эскертти.

